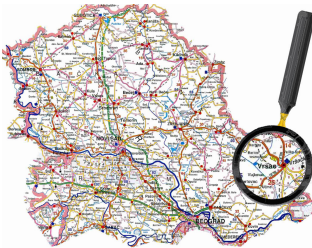

Висока школа струковних
студија за образовање
васпитача „Михаило Палов“
у Вршцу

Universitatea de Vest
„Aurel Vlaicu” Arad,
Romania

Obaveštenje o održavanju 16. Okruglog stola o darovitima

U skladu sa programom naučno-istraživačke delatnosti i odlukom Nastavničkog veća Visoka škola stručnih studija za obrazovanje vaspitača „Mihailo Palov“ poziva Vas da se uključite i date svoj naučni doprinos 16. Okruglom stolu.

Tema skupa: DAROVITI U PROCESU GLOBALIZACIJE

Vreme i mesto održavanja: 02.07.2010. godine u Vršcu

Organizator: Visoka škola stručnih studija za obrazovanje vaspitača „Mihailo Palov“ u saradnji sa Univerzitetom „Aurel Vlaicu“ iz Arada

Karakter skupa: *medjunarodni*

Uvodni impulsi: dr Zora Krnjajić i dr Miroslava Đurišić-Bojanović

Do ideje za temu skupa došlo se u konsultacijama sa akademikima prof. dr Bosiljkom i prof. dr Jovanom Đorđevićem, a obrazloženja pripremile su: akademik Bosiljka Djordjević i dr Miroslava Đurišić-Bojanović.

1. Darovitost i proces globalizacije

Da bi se potpunije sagledalo mesto i uloga darovitih u procesu globalizacije, osvrćemo se na bitne zahteve koje ona sadrži i principe prema kojima deluje.

I

Vreme posle 80. godina 20. veka, karakteriše se krupnim ekonomskim, društvenim i političkim promenama u svetu, a posebno u Evropi. Proces globalizacije je uneo radikalnije promene od predhodnih koje je Evropa ponudila putem deklaracija devedesetih godina (Sorbonska, 1988; Lisabonska, 1997; Bolonjska, 1999.). Zahvaljujući razvoju informacija i savremene tehnologije, globalizacija je dobila na značaju i ubrzanom širenju i uspešnosti, delujući kao prožimajući proces. Globalizacija kao ukupni proces, pre svega, podrazumeva reviziju ekonomskog, političkog, socijalnog i kulturnog razvoja. Politička globalizacija podrazumeva odsustvo državnog suvereniteta i multiplikovanih centara moći na globalnom, lokalnom i medju nivoima. Internacionalne organizacije postaju predominantne nad nacionalnim što izaziva slabljenje vrednosti koje su vezane za nacionalnu državu i pojačanje opštih i globalnih političkih vrednosti.

II

Globalizacija je nametnula i drugačije obrazovanje i promene u sticanju znanja. Te promene se sastoje u sledećem:

- promene u sistemu obrazovanja (i promene odgovarajućih zakona);
- promene nastavnih planova i programa;
- privatizacija obrazovnih institucija na svim nivoima i pratećim službama;
- povećani uticaj međunarodnih organizacija i korporacija;
- promene u finansiranju ukupnog rada škole;
- promene u socijalnim službama;
- promene u pripremanju nastavnog i drugog kadra.

Globalizacija zahteva da obrazovanje bude praktično i prilagodljivo i da odgovara potrebama tržišta. Znanje postaje „roba“ i put za lični uspeh i ličnu promociju. Važna su ona znanja koja osposobljavaju za neposredno uključivanje u rad, u ekonomski razvoj koji donosi profit. Transformacija radne snage povećala je orijentaciju ka „profitgeneraciji“ zbog rekonstrukcije predmeta i programa, posebno na univerzitetima, tako da mogu da odgovore potrebama tržišta. Obrazovanje je shvaćeno kao unosno (lukrativno) tržište u koje ulazi značajan broj transnacionalnih korporacija. Obrazovanje tako više liči na privatno nego na javno dobro.

III

U iznesenim zahtevima u pogledu znanja i uslovima njegovog sticanja nigde se ne pominje „vaspitanje“. Umesto vaspitanja, u dokumentima i tekstovima se govori o „ponašanju“ pa ponašanje treba da bude u skladu sa navedenim zahtevima (i principima) i opštim ciljevima globalizacije. Postavlja se pitanje: kakvo je mesto darovitih pojedinaca ili gupa u globalizaciji? Pored znanja nigde se ne pominje ličnost i njena druga svojstva izvan intelektualnih sposobnosti shvaćenih u usko profesionalnom smislu (tj. uspeh u učenju i radu) kao što su: emocije i emocionalni život, solidarnost, humanost, potreba i prava drugih, samoaktualizacija kao i šire shvaćeno društveno i moralno vaspitanje i ponašanje. I pre globalizacije, shvatanja o darovitimima su bila pretežno usmerena na intelektualne potencijale darovitih a daleko manje na celovitu ličnost darovitih i svojstva koja oni pokazuju. Definicije darovitosti (posebno shvatanja o društvenoj eliti), takodje su pretežno zasnovane na intelektualnim potencijalima.

U procesu globalizacije mesto i uloga darovitih (prema opštem sagledavanju njenih ciljeva), je njihova orijentacija ka razvoju i usavršavanju proizvodnje, kao i na dobar menadžment u planiranju i plasiranje proizvoda na tržište u cilju veće zarade (profita). Za neke od njih, predviđena je i uloga „lidera“ (u politici, promociji značaja i vrednosti globalizacije kao svetskog procesa). Za ovakve „kadrove“ u nekim zemljama su zadržane (nešto izmenjene) elitne škole. U zemljama u kojima nije bilo ili nema takvih institucija, osnivaju se nove (državne i posebno privatne) sa istim ciljevima.

Nagla i svestrana globalizacija ima i svoju „protivtežu“ u sadašnjem vremenu. Daroviti sa visokim intelektualnim potencijalima usmereni su na globalni kriminal (drogu, prostituciju, trafikingu i sl.) i na ekstremizam koji deluje razorno i pogubno na društvo u celini. Između ove dve (grubo opisane) i suprotne, po svojoj orijentaciji, nalaze se daroviti pojedinci i grupe. Jedina prava orijentacija za darovite je njihova humana orijentacija. To znači da pored podsticanja i razvijanja intelektualnih potencijala neophodno je promišljeno podsticanje i razvijanje pozitivnih osobina ličnosti, socijalnih i moralnih kvaliteta. Pored ličnog uspeha i lične promocije, neophodno je darovite usmeravati tako da njihov ukupni rad i delovanje doprinosi dobrobiti šire zajednice, svim ljudima, u različitim oblastima i različitom stepenu. Tako formirani daroviti će značiti istinsku, pravu elitu određenog društva, humanu i odgovornu za svoje postupke, bilo u nauci, politici ili uopšte javnim poslovima.

Kreativnost je poseban aspekt na koji bismo želeli obratiti pažnju, te bi se u tom slislu govorilo na temu:

2. Kreativnost - ključna kompetencija ili emancipatorni potencijal u društvu znanja

Obrazloženje za ovaj ugao teme dala je prof.dr Mirjana Đurišić-Bojanović.

Znanje postaje ključni faktor kompetitivne prednosti pojedinca i društva u uslovima globalne, promenljive i neizvesne tržišne ekonomije. Savremeno razvijeno društvo definiše se kao *informaciono društvo, društvo znanja i društvo učenja*. Kako obrazovanje može pripremiti mlade za život i rad u savremenom, promenljivom, kontroverznom, pluralističkom, društvu učenja i znanja? S jedne strane, osoba treba da ovlada znanjima i

veštinama koje će joj pomoći da kompetentno odgovara zahtevima svog okruženja, a s druge strane, obrazovanje bi trebalo i da joj omogući da prepozna i razvija svoje potencijale. U društvu znanja, znanje se vrednuje prema tome koliko je upotrebljivo i primenljivo. U ovom stavu sadržan je deo objašnjenja jednog od najozbiljnijih problema obrazovanja – kako artikulirati opšte obrazovne i vaspitne ciljeve tako da budu dovoljno inspirativni i fleksibilni da omogućе razvijanje samosvojnosti, individualnosti, koje neće ostati samo u prostoru pragmatičnog, a ipak, pomagati mladima da uspešno odgovore na zahteve društva znanja.

Temeljni pojmovi koncepta društva znanja su produktivnost znanja i upravljanje znanjem. Oni dobijaju konkretna značenja u sferi rada ali postaju i konkretni zahtevi u odnosu na obrazovni sistem. Dve vrste promena karakterišu proces transformacije moderne organizacije u postmodernu:

a/ na nivou strukture i

b/ na nivou procesa.

Na nivou strukture, hijerarhijske organizacije transformišu se u timske, što radikalno menja obrasce odnošenja od direktivnosti ka kooperativnosti.

Na nivou procesa konvencionalnu strategiju zamenjuje inovaciona. Cilj moderne organizacije bio je dostizanje kvaliteta konkurencije u oblasti, ovladavanje rutinom i visoka produkcija proizvoda ili usluga. Postmoderna organizacija redefiniše ciljeve: cilj organizacije je biti drugačiji, dakle cilj je, novina. Rešavanje kompleksnih problema socijalne i biološke sredine zahteva inovativnost, kreativnost, fleksibilnost, solidarnost.

- Čovek mora da funkcioniše tako što će moći da procesuiru razne alternative simultano, ne sme da odbacuje različite ideje jer one jesu resurs preživljavanja.
- Mladi treba da participiraju i doprinose ne samo kao pojedinci nego i radeći u timu, da budu kooperativni da razmatraju različite ideje i kontroverze, i tragaju za kreativnim rešenjima kompleksnih problema.

Pitanje kako efikasno i efektivno pripremiti mlade za rad, jeste pitanje koje su to profesionalne kompetencije koje mladi treba da steknu za rad u društvu znanja. Na taj način definišu se ključne kompetencije zaposlenih u organizacijama društva znanja: inicijativnost, kreativnost, inventivnost i inovativnost. Kako obrazovanje da odgovori na zahtev društva znanja? Kako obrazovanje da redefiniše svoje temeljne kategorije - obrazovana osoba, znanje? Kako da obrazovanje redefiniše obrazovne ishode? Kako da doprinese kompetentnosti mladih za rad u društvu znanja? I konačno kako da podrži razvoj inicijativnosti, kreativnosti, inventivnosti i inovativnosti?

Dva koncepta kreativnosti podržavaju različite logike unutar kojih se rešavaju teorijski i praktični problemi u ovom domenu.

- Postoji kreativnost kao *faktum* (darovitost) koja odlikuje retke pojedince. Iz ovog stava proističu karakteristične strategije podrške darovitosti i kreativnosti u obrazovanju i radu u savremenim organizacijama - strategije selekcije (lov na talente), usmerenost na postignuće.
- Kreativnost kao *potencija* koja se može indukovati i generisati (kao zajedničko dobro i usmerenost na razvoj potencijala)

Strategije integracije

- Treći pristup - *perspektiva pojedinca*

Redefinisanje pojma samorealizacija i samoaktualizacija

Teorija o ličnom talentu

Kreativnost - ključna kompetencija ili/i emancipatorni potencijal

Održivost pluralističkog obrazovnog koncepta u društvu znanja

Okvirne teze za diskusiju na Okruglom stolu:

- Promene u svetu posle 80. godina 20. veka, posebno u Evropi;
- Odgovori Evrope na nove izazove putem deklaracija: Sorbonske (1988), Lisabonske (1997) i Bolonjske (1999);
- Pojava globalizacije kao ukupnog procesa u svetu;
- Globalizacija kao prožimajući proces;
- Razvoj informacija i savremenih tehnologija i širenje globalizacije;
- Osnovne osobenosti globalizacije na ekonomskom, političkom, socijalnom i kulturnom planu;
- Globalizacija u praksi kao dominacija i podčinjavanje zemalja po diktatu najmoćnijih;
- Globalizacija i zemlje u tranziciji;

- Zahtevi globalizacije u oblasti obrazovanja;
- Karakter obrazovanja prema zahtevima globalizacije;
- Globalizacija i visoko obrazovanje;
- Bolonjska deklaracija kao oblik evropske globalizacije u području visokog obrazovanja;
- Znanje kao „roba“
- Efekti globalizacije na procese privatizacije u svim sferama života;
- Obrazovanje i vaspitanje u procesu globalizacije;
- Globalizacija i formalno i neformalno obrazovanje mladih;
- Globalizacija kao okvir u pripremanju potrebne radne snage;
- Mesto ili funkcija darovitih u procesu globalizacije;
- Razlozi (ili motivi) zbog kojih se u procesu globalizacije ne govori o darovitima;
- Pojava protivteže globalizaciji: globalni kriminal različitih vrsta i ekstremizmi različitog porekla;
- Na koji način obezbediti kvalifikovani i humani celovit razvoj ličnosti darovitih;
- Razlozi i motivi manjeg interesovanja realizatora globalizacije za osnovno (obavezno) obrazovanje učenika;
- Uticaj stranih organizacija i korporacija na sve tokove života: ekonomski, društveni, socijalni i kulturni;
- Opšte i nacionalne vrednosti u globalizaciji.
- Globalizacija i obrazovanje.
- Globalizacija i funkcija znanja.
- Daroviti i upotrebna vrednost znanja.
- Kreativnost - ključna kompetencija ili empacipatorni potencijal u društvu znanja.
- Održivost pluralističkog obrazovnog koncepta u društvu znanja.
- Strategije integracije koncepta kreativnosti – perspektiva pojedinca
- Znanje kao ključni faktor kompetitivne prednosti pojedinca i društva u uslovima globalne, promenljive i neizvesne tržišne ekonomije.
- Obrazovanje kao faktor pripremanja mladih za život i rad u savremenom, promenljivom, kontroverznom, pluralističkom, društvu učenja i znanja.
- Vrednovanje znanja u društvu znanja.
- Kako artikulirati opšte obrazovne i vaspitne ciljeve tako da budu dovoljno inspirativni i fleksibilni da omoguće razvijanje samosvojnosti, individualnosti, koje neće ostati samo u prostoru pragmatičnog, a ipak, pomagati mladima da uspešno odgovore na zahteve društva znanja?
- Produktivnost znanja i upravljanje znanjem u obrazovnom sistemu.
- Ključne kompetencije zaposlenih u organizacijama društva znanja:
- Kako obrazovanje da redefiniše svoje temeljne kategorije - obrazovana osoba, znanje, obrazovne ishode?

Prijava za učešće na Okruglom stolu

Učešće za Okrugli sto se prijavljuje do 15.03.2010. godine.

Potencijalni učesnik Okruglog stola može prijaviti samo jedan autorski rad (autor, koautor).

Uz prijavljenu temu obavezno dostaviti sažetak rada (do 250 reči), na maternjem i engleskom jeziku i osnovne biografske podatke autora na obrascu za aplikaciju koji se nalazi u prilogu.

Takodje, molimo Vas da svoje radove dostavite poštom ili na e-mail vsvaspedagozi@hemo.net

Viskoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača „Mihailo Palov“, ul. Omladinski trg 1, 26300 Vršac. Tel: 013/831628. Sa naznakom ZA OKRUGLI STO.

Kontakt osoba je Biljana Vujašin: brojevi telefona škole i mobilni tel: 064/1289117

Okrugli sto je organizovan po pozivu, a selekciju pristiglih tema i rezimea, kao i radova izvršiće domaći i inostrani recenzenti.

Zadnji rok za slanje kompletnog rada je 15.05.2010. godine

Prilikom pisanja rada molimo Vas da se pridržavate sledećeg uputstva:

- Pisati u formatu **B5**,
- font **Times New Roman**,
- veličina slova **10 pt**,

- prored **Single**,
- standardne **Windows** margine,
- obim rada originalni naučni rad do 15 stanica (30000 znakova), pregledni rad do 6 stranica (10000 znakova) i stručni rad do 3 stranice (5000 znakova),
- rad treba (u skladu sa uputstvom koje je propisalo Ministarstvo nauke za uređivanje časopisa) da ima sažetak na maternjem i engleskom jeziku, ključne reči, glavni tekst i rezime (obima do 10 % od ukupnog rada) na engleskom (ako je rad na srpskom) ili rezime na engleskom i srpskom (ako je rad na nekom drugom jeziku), koji se nalazi na kraju rada iza navedene literature,
- bibliografska jedinica trebalo bi da sadrži: prezime i ime autora, godinu izdanja, naslov publikacije (kurzivom), mesto izdanja, ime izdavača,
- prilikom citiranja poštovati standarde citiranja.

Prihvaćeni radovi biće objavljeni u Zborniku 16.

U Vršcu, februar 2010. godine

Biljana Vujasin PRIJAVA UČEŠĆA ZA OKRUGLI STO
Prijavljujem učešće za Okrugli sto <i>Daroviti u procesu globalizacije</i>
IME I PREZIME
ADRESA, GRAD DRŽAVA
INSTITUCIJA
TELEFON, FAKS, E-MAIL
PRIJAVLJUJEM TEMU
SAŽETAK NA MATERNJEM JEZIKU (do 250 reči)
SAŽETAK NA ENGLESKOM JEZIKU (do 250 reči)
DATUM
POTPIS AUTORA
Popunjenu prijavu sa temom i sažetkom dostaviti u pisanoj ili elektronskoj formi na adresu Viskoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača „Mihailo Palov“, ul. Omladinski trg 1, 26300 Vršac. tel: +381 (13) 831 628 / fax: +381 (13) 831 628 e-mail: vsvapedagozi@hemo.net sa naznakom ZA OKRUGLI STO